

הַמְּנִיעָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּחַּ הַמְּגַדֵּלֶת וְהַמְּנִיעַ
אֶת הַגּוֹף בְּכָל צָרָכָיו.

רַבִּי יוֹסִי בֶן פִּזִּי אוֹמֵר, בֵּא וְרֵאָה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵף עַל פִּי שְׁבִית דִּין שֶׁל
מַעֲלָה בְּאִין לַעֲמֹד בְּדִין, וְלָדוֹן אֶת הַבְּרִיּוֹת,
וְלַהוֹרוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְכוֹת וְחוּבָה שֶׁל
בְּנֵי אָדָם. דִּתְאַנֵּי ר' יוֹסִי בֶן פִּזִּי, שָׁלַשׁ כְּתוּבֹת שֶׁל
מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת עוֹמְדִין עַל הַדִּין בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה.
יֵשׁ מֵהֶם שֶׁהֵם מוֹרִים זְכוֹת לְמוּבָה. וְיֵשׁ מֵהֶם חוּבָה
לְרָעָה. וְהָא תַּנִּי, רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שֶׁנִּתֵּן עֲצָה לְהַנְצִיל מִן הַדִּין.

דִּתְנִיָּא מַאי דְכָתִיב (ויקרא כג כד) זְכוּרֹן תִּרְוַעָה לָא
אֲשַׁכְּחָנָא זְכִירָה (דף יט ע"א) לְתִרְוַעָה, אֵלָּא
הָא דְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (במדבר י ט) וְכִי תִבְאוּ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

אָדָם, שֶׁלְמַד רַבִּי יוֹסִי בֶן פִּזִּי, שֶׁלַּשׁ
כְּתוּבֹת שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת עוֹמְדִים עַל
הַדִּין בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יֵשׁ מֵהֶם שֶׁהֵם
מוֹרִים זְכוֹת לְמוּבָה, וְיֵשׁ מֵהֶם חוּבָה
לְרָעָה. וּבֵא רֵאָה, רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּתֵּן עֲצָה לְהַנְצִיל מִן הַדִּין.
שֶׁלְמַדְנֵנוּ, מֵה שְׁכָתוּב (ויקרא כג) זְכוּרֹן
תִּרְוַעָה, לֹא מְצָאנוּ זְכִירָה לְתִרְוַעָה, אֵלָּא

הַמַּתְאַוָּה, וְכַח הַמְּנִיעָה. מֵהוּ כַּח
הַמְּנִיעָה? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּחַּ הַמְּגַדֵּלֶת
וְהַמְּנִיעַ אֶת הַגּוֹף בְּכָל צָרָכָיו.
רַבִּי יוֹסִי בֶן פִּזִּי אוֹמֵר, בֵּא רֵאָה
רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵף עַל
פִּי שְׁבִית דִּין שֶׁל מַעֲלָה בְּאִים לַעֲמֹד
בְּדִין וְלָדוֹן אֶת הַבְּרִיּוֹת וְלַהוֹרוֹת לִפְנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְכוֹת וְחוּבָה שֶׁל בְּנֵי

מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצֵּר וְגו' וַהֲרַעְתֶּם וְגו', וְזָכַר
 לְתַרְוֵעָה זו, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, תָּרִיעוּ לְפָנַי
 בְּתַרְוֵעָה זו, שֶׁהִיא זְכוּרֹן אוֹתָהּ הַתַּרְוֵעָה, מִיָּד,
 וְנוֹשְׁעֵתֶם מֵאִיְבִיכֶם כִּי־הוּא גִּזְוֹנָא.

מֵאִיְבִיכֶם מָאן אֵינֹן, אֵלּוּ הֵם הַמּוֹרִים חוֹבְתָם
 שֶׁל בְּנֵי אָדָם. דִּתְנִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 מִלְּאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים חוֹבְתָן שֶׁל בְּנֵי אָדָם.
 וּמִלְּאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים זְכוּתָן. וְאַפִּילוּ אֶחָד מִבְּנֵי
 אֱלֹהִים מוֹרָה זְכוּתוֹ, שֶׁבִקֵּין לוֹ. הֲדָא הוּא
 דְּכָתִיב, (איוב לג כג) אִם יֵשׁ עָלַי מִלְּאָךְ מִלֵּיץ אֶחָד
 מִבְּנֵי אֱלֹהִים. וְכָתִיב בַּתְּרִיָּה, (שם לג כד) וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמְרוּ
 פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת וְגו'.

וְכִי יֵשׁ מִלְּאָךְ מִשְׁטִין זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם, אָמַר רַבִּי
 שְׂמַעוֹן, חֵם וְשָׁלוֹם שְׂמִלְּאָךְ מִשְׁטִין זְכוּת.

לשון הקודש

יוֹחָנָן, מִלְּאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים חוֹבְתָן שֶׁל
 בְּנֵי אָדָם, וּמִלְּאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים זְכוּתָם.
 וְאַפִּילוּ אֶחָד מִבְּנֵי אֱלֹהִים מוֹרָה זְכוּתוֹ,
 עוֹזְבִים אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (איוב לג) אִם יֵשׁ
 עָלַי מִלְּאָךְ מִלֵּיץ אֶחָד מִבְּנֵי אֱלֹהִים, וְכָתוּב
 אַחֲרָיו (שם) וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמְרוּ פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת
 שַׁחַת וְגו'.

וְכִי יֵשׁ מִלְּאָךְ מִשְׁטִין זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם?

מִה שְׂאֵמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּתוּב (במדבר י) וְכִי
 תָּבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצֵּר וְגו' וַהֲרַעְתֶּם
 וְגו'. וְזָכַר לְתַרְוֵעָה זו, אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, תָּרִיעוּ לְפָנַי בְּתַרְוֵעָה
 זו, שֶׁהִיא זְכוּרֹן אוֹתָהּ הַתַּרְוֵעָה, מִיָּד –
 וְנוֹשְׁעֵתֶם מֵאִיְבִיכֶם כִּי־הוּא דְּגִמָּא.

מֵאִיְבִיכֶם, מִי הֵם? אֵלּוּ הֵם הַמּוֹרִים
 חוֹבְתָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם. שְׁלַמְדְּנוּ, אָמַר רַבִּי

אָלֵא, יֵשׁ מִלְּאֲכִים מְמוֹנִים לְעֵינַי וְלִהְיוֹת בְּחֻבָּתוֹ
שֶׁל אָדָם, בְּכָל שָׁעָה שֶׁיַּעֲבֹר, וְהֵם מוֹרִים אוֹתוֹ
דָּבָר שֶׁנֶּצְטוּוּ.

פִּיּוּצָא בְּדָבָר (מ"א כב יט) וְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד
עָלָיו מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ. מַאי עָלָיו, עָלָיו
שֶׁל אַחָאָב. שֶׁהָיוּ מְעֵינִים בְּדִינוֹ. מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ,
וְכִי יֵשׁ יָמִין וְכוּ', אָלֵא אֵלּוּ מִימֵינִים לְזִכּוֹת, וְאֵלּוּ
מִשְׁמָאִילִים לְכַף חוּבָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִפְּנֵי מָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה
דִּין הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה, מִפְּנֵי שָׁבוּ נוֹלַד אָדָם
הֲרֵאשׁוֹן, וְכוּ' בִּיּוֹם נַעֲשָׂה גּוֹף, וְנִזְרְקָה בּוֹ נְשָׁמָה,
וְכוּ' בִּיּוֹם נִידוֹן וְנִקְבַּע הַדִּין לְדוֹרוֹת.

וּבַחֲג נִדוֹנֵין עַל שְׁהֵם מְבִיִּים בְּנִטְיִלַת יָדִים, וְעַל
שְׁהֵם מְזַלְזְלִים בְּמִקְנָאוֹת וּבְטִהְרוֹת שְׁהֵם

לשון הקודש

וּמִשְׁמָאלוֹ. וְכִי יֵשׁ יָמִין וְכוּ'? אֵלּוּ מִימֵינִים
לְזִכּוֹת, וְאֵלּוּ מִשְׁמָאִילִים לְכַף חוּבָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִפְּנֵי מָה
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דִּין הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה? מִפְּנֵי
שָׁבוּ נוֹלַד אָדָם הֲרֵאשׁוֹן, וְכוּ' בִּיּוֹם נַעֲשָׂה
גּוֹף, וְנִזְרְקָה בּוֹ נְשָׁמָה, וְכוּ' בִּיּוֹם נִדוֹן
וְנִקְבַּע הַדִּין לְדוֹרוֹת.

וּבַחֲג נִדוֹנִים עַל שְׁהֵם מְבִיִּים בְּנִטְיִלַת

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵם וְחִלְיָה שְׁמֵלְאָד
מִשְׁטֵין זְכוֹת, אָלֵא יֵשׁ מִלְּאֲכִים מְמֻנִים
לְעֵינַי וְלִהְיוֹת בְּחֻבָּתוֹ שֶׁל אָדָם בְּכָל
שָׁעָה שֶׁיַּעֲבֹר, וְהֵם מוֹרִים אוֹתוֹ דָּבָר
שֶׁנֶּצְטוּוּ.

פִּיּוּצָא בְּדָבָר, וְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד
עָלָיו מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ, מָה זֶה עָלָיו? עָלָיו
שֶׁל אַחָאָב, שֶׁהָיוּ מְעֵינִים בְּדִינוֹ מִימֵינוּ

מִיָּמָיו. וְעַל כֵּן נִדְוָנִין עַל הַמַּיִם, עַל עֵינֵי הַמַּיִם.
 אָמַר רַבִּי אֲחָא, בְּאַרְבַּע פְּרָקִים כָּמוֹ כֵּן, הָאָדָם
 נִדְוָן. בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁמְהַרְהֵר הָעֵבֶרֶת. וּבַזְּמַן
 שֶׁעוֹשֶׂהוּ. וּבַיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי
 אֲבָהוּ אָמַר, בַּזְּמַן שֶׁעוֹשֶׂה הָעֵבֶרֶת. וּבַזְּמַן שֶׁיִּחְלָה.
 דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בֵּינוֹן שֶׁיִּחְלָה הָאָדָם, סֶלְקִין לִיה
 לְדִינָא. וּבַזְּמַן שֶׁמֵּת כְּשִׁוְצָאָה נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ.
 וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּטַחֲוֹן הַצְּדִיקִים וְשִׁמְחָתָם,
 כְּשִׁוְצָאִין מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּכִשְׁרוֹן מַעֲשִׂים.
 וּכְשֶׁבָאִין לְעֵינֵי בְּנֵי־שָׁמָיִם, אֵין מוֹחִין בִּידָהּ. וּמָה
 אוֹמְרִין לָהּ, (ש"ש ד' ז') בְּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי. אָמַר רַבִּי
 אֲבָהוּ, הַצְּדִיק אוֹמֵר זֶה עַל הַנְּשֻׁמָּה שָׁבוּ, בְּלָךְ יָפָה
 רַעֲיָתִי, מִנְּהִינָתִי דְלָא אֲבָאִישֵׁת לָךְ בְּעוֹבְדִין בִּישׁוּן,
 דְּכַתִּיב (שם) וּמִזֶּם אֵין כָּךְ.

לשון הקודש

רַבִּי אֲבָהוּ, בֵּינוֹן שֶׁיִּחְלָה אָדָם, מַעֲשִׂים
 אוֹתוֹ לְדִין, וּבַזְּמַן שֶׁמֵּת, כְּשִׁוְצָאָה
 נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ, וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּטַחֲוֹן הַצְּדִיקִים
 וְשִׁמְחָתָם, כְּשִׁוְצָאִים מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
 בְּכִשְׁרוֹן מַעֲשִׂים. וּכְשֶׁבָאִים לְעֵינֵי בְּנֵי־שָׁמָיִם,
 אֵין מוֹחִים בִּידָהּ. וּמָה אוֹמְרִים לָהּ? בְּלָךְ
 יָפָה רַעֲיָתִי. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַצְּדִיק

יָדִים, וְעַל שֶׁהֵם מְזוֹלְזִלִים בְּמִקְוֹאוֹת
 וּבִטְהוֹרוֹת שֶׁהֵם מַיִם, וְעַל כֵּן נִדְוָנִים עַל
 הַמַּיִם, עַל עֵינֵי הַמַּיִם.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, בְּאַרְבַּע פְּרָקִים כָּמוֹ כֵּן
 הָאָדָם נִדְוָן: בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁמְהַרְהֵר הָעֵבֶרֶת,
 וּבַזְּמַן שֶׁעוֹשֶׂהוּ, וּבַיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה,
 וּבְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר, בַּזְּמַן
 שֶׁעוֹשֶׂה הָעֵבֶרֶת, וּבַזְּמַן שֶׁיִּחְלָה. שְׁאָמַר

דָּבָר אַחַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת, לָמָּה חָסַר
ו', אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, תְּפִלַּת הַצַּדִּיקִים
שְׂיֵצְאוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה, בְּדִי שְׂלֵא יתְעַבֵּב שְׂכָרָם
לְעוֹלָם הַבָּא. דָּאֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, מֵאִי
דְּכִתִּיב (יחזקאל א כו) דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו
מְלַמְעָלָה. זוּ מַעֲלָתָן שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁהֵם לְמַעְלָה עַל
כָּל הַמַּעֲלוֹת.

מֵאִי עָלָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הוּא יַעֲקֹב, שֶׁמַּעֲלָתוֹ
לְמַעְלָה. הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, כְּמִרְאֵה אָדָם.
מֵאִי מִשְׁמַע, כְּתִיב הֲכָא עָלָיו, וּכְתִיב הָתָם (בראשית
לה יג) וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים.

אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא בַר יַעֲקֹב, אֵין לָךְ בְּכַל לֵילָה
וְלֵילָה, שְׂאִין הַפְּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמֵר, עָלוּ
חֲסִידִים, בָּאוּ וּבִרְכוּ לְיוֹצְרֵכֶם. הֲדָא הוּא

לשון הקודש

שְׂכָתוֹב (יחזקאל א) דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו
מְלַמְעָלָה? זוּ מַעֲלָתָן שֶׁל צַדִּיקִים שֶׁהֵם
לְמַעְלָה עַל כָּל הַמַּעֲלוֹת.

מַזָּה זֶה עָלָיו? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הוּא יַעֲקֹב,
שֶׁמַּעֲלָתוֹ לְמַעְלָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב כְּמִרְאֵה
אָדָם. מַה מִּשְׁמַע? כְּתוֹב כַּאֲן עָלָיו,
וּכְתוֹב שֵׁם (בראשית לה) וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים.
אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא בַר יַעֲקֹב, אֵין לָךְ בְּכַל
לֵילָה וְלֵילָה שְׂאִין הַפְּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמֵר:

אוֹמֵר אֵת זֶה עַל הַנְּשֻׁמָּה שָׂבוּ, כְּלָךְ יָכָה
רַעֲיָתִי, מִנְהֵינְתִי, שְׂלֵא הִרַעֲתִי לָךְ
בְּמַעֲשֵׂים רָעִים, שְׂכָתוֹב (שיר ד) וּמוֹם אֵין
בְּךָ.

דָּבָר אַחַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
מְאֹרֶת. לָמָּה חָסַר ו'? אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
לֵוִי, תְּפִלַּת הַצַּדִּיקִים שְׂיֵצְאוּ מִהָעוֹלָם
הַזֶּה בְּדִי שְׂלֵא יתְעַבֵּב שְׂכָרָם לְעוֹלָם
הַבָּא. שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, מַה

דְּבַתִּיב, (תהלים קמה יב) וַחֲסִידֶיךָ יִבְרְכוּכָהּ. כְּבוֹד
מִלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ. וְלָמָּה, לְהוֹדִיעַ
לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתַי וְגו'.

תָּנוּ רַבָּנָן זִימְנָא חֲדָא הָוָה אָזִיל רַבִּי יוֹסִי
בְּאוֹרְחָא, פָּנַע בֵּיה ר' יִרְמְיָה (נ"א חייא), וְאָזְלוּ
בְּחֲדָא. פָּנְעוּ בְּתֵהוּא טוֹרָא, וְהָוָה טוֹרָא דְחִיל עֲלֵיהֶן.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יִרְמְיָה (נ"א חייא), גִּימָא מִיְלֵי
דְּאוֹרֵייתָא, וְנִיזִיל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָא, בְּוֹדְאֵי דְאָמְרֵי חֲפִימֵי מִתְנִיתָא,
שְׂמֵשָׂא דִּהְוָה לְיַעֲקֹב, עַד כַּמָּה לָּהֵי דָא.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִימָא לָךְ מַלְּה דִּהְוָה אָמַר אָבָא,
דִּהְוָה שְׂמֵשָׂא וְנִהוֹרָא סְגִיָאָה דִּהְוָה לְיַעֲקֹב, גְּנִיז
הוּא לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. וְלֹא דָא הוּא שְׂמֵשָׂא
דְּמִשְׁתַּמְשִׁין בָּהּ בְּנוֹהֵי דְעֵשׂוֹ, וְאַתְגַּזֵּר דִּישְׁתַּעֲבֹדוּן
בְּנוֹהֵי דְיַעֲקֹב תַּחֲוֹתוּהֵי.

לשון הקודש

יִרְמְיָה (חייא): נאמר דברי תורה ונגלך.
אָמַר רַבִּי חֲזִיָא: בְּוֹדְאֵי שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵי
הַמְּשֻׁנָּה, הַשְּׂמֵשׁ שְׁהִיָּה לְיַעֲקֹב, עַד כַּמָּה
זֶה יְהִיָּה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אָמַר לָךְ דְּבַר
שְׁהִיָּה אָבָא אֹמֵר, שְׂאוֹתוֹ הַשְּׂמֵשׁ וְאוֹר
הָרַב שְׁהִיָּה לְיַעֲקֹב, גְּנִיז הוּא לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא, וְלֹא זֶה הוּא הַשְּׂמֵשׁ
שְׂמֵשׁתַּמְשִׁים בּוֹ בְּנֵי עֵשׂוֹ, וְנִגְזֵר

עלו חסידים, באו וברכו ליוצרכם! והו
שְׂכַתוֹב (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יִבְרְכוּכָהּ.
כְּבוֹד מִלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ.
וְלָמָּה? לְהוֹדִיעַ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתַי וְגו'.
שָׁנָה רַבּוֹתֵינוּ, פַּעַם אַחַת הָיָה הוֹלֵךְ רַבִּי
יוֹסִי בְּדֶרֶךְ, פָּגַשׁ בּוֹ רַבִּי יִרְמְיָה (חייא)
וְהִלְכוּ כְּאַחֵר. פָּנְעוּ בְּהַר הַהוּא, וְהָיָה
הַהַר מִפְּחִיד אוֹתָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי

בִּיה שַׁעֲתָא, הָוּה עָצִיב יַעֲקֹב, אָמַר מְאִירי עֲלֵמָא,
 הָא נְהִירוּתָא דִּילִי אֲתִיְהִיבֵת לְעֵשׂוֹ. יַצָּאָה
 בַּת קוֹל וְאָמְרָה ^(ירמיה ל יא) וְאֲתָה אֵל תִּירָא עַבְדִּי
 יַעֲקֹב וּגּוֹ' וְנְהִירוּתָא דִּילְךָ לְךָ אֲתַנְיִיז וְלִבְנִיךָ. אָמַר
 אֲזִרִּינָא לִי.

בִּיה שַׁעֲתָא אִפִּיק קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הֵהוּא
 שְׁמֵשׂא דְחָמִי לִיה יַעֲקֹב, וְלֹא בַר נֶשׂ אֲחֵרָא.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב ^(בראשית לב לב) וַיִּזְרַח לִּי הַשֶּׁמֶשׁ.
 אוֹתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ שָׁחָה גְנוּז. כַּאֲשֶׁר עֵבֵר אֶת פְּנוּאֵל.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּשֶׁנֶּצַח שָׂרוּ שָׁל עֵשׂוֹ. לוֹ מִשְׁמַע
 וְלֹא לְאַחֵר.

וְאַף עַל גַּב דִּיעֲקֹב אֲתַהֲנִי לְמַחֲזִינָא דְנֶצַח
 לְרַבְרָבָא דְעֵשׂוֹ, מַה פְּתִיב בִּיה. ^(שם) וְהוּא
 צוֹלַע עַל יַרְכוּ. אָמַר רַבִּי אֲחָא, נְהוֹרָא נְהִיר, אֲבָל

לשון הקודש

שִׁישְׁתַּעֲבָדוּ בְנֵי יַעֲקֹב תַּחֲתָיו.
 כְּבֹאֲרָתָה שְׁעָה הָיָה יַעֲקֹב עָצוּב. אָמַר:
 רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי הָאוֹרָה שְׁלִי נִתְנָה
 לְעֵשׂוֹ. יַצָּאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: וְאֲתָה אֵל
 תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וּגּוֹ', וְהָאוֹרָה שְׁלֵךְ
 נִגְנָה לְךָ וְלִבְנִיךָ. אָמַר: הֲרָאִינָה לִי
 כְּבֹאֲרָתָה שְׁעָה הוֹצִיא הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת הַשֶּׁמֶשׁ שָׂרָאָה אוֹתָהּ יַעֲקֹב, וְלֹא

אָדָם אַחֵר. וְהוּוּ שְׁכַתוּב ^(בראשית לב) וַיִּזְרַח
 לִי הַשֶּׁמֶשׁ, אוֹתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ שָׁחָה גְנוּז,
 כַּאֲשֶׁר עֵבֵר אֶת פְּנוּאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 כְּשֶׁנֶּצַח שָׂרוּ שָׁל עֵשׂוֹ, לוֹ מִשְׁמַע וְלֹא
 לְאַחֵר.
 וְאַף עַל גַּב שִׁיעֲקֹב נִתְנָה לְרֵאוֹת שְׁנַצַּח
 אֶת שָׂרוּ שָׁל עֵשׂוֹ, מַה פְּתוּב בּוֹ? ^(שם)
 וְהוּא צוֹלַע עַל יַרְכוּ. אָמַר רַבִּי אֲחָא, הָאוֹר

לְבִיָּה הָיָה חָשׂוֹךְ, עַל נַפְקֵי יִרְכִיָּה דִישְׁתַּעְבְּדוֹן
תַּחְתּוֹתָיו דְעֵשׂוּ.

עַד דְּהָיוּ אֲזֵלֵי, שָׁמְעוּ קָל יְנוּקָא בְּטוֹרָא, דְּהָיָה
אֲזֵיל וּבְכִי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, גִּיזִיל גְּבִיָּה דְהָא
לֹא מִסְתַּפְּינָא. דְּהָא תַּנּוּן לְחַד מִתַּחְתּוֹי וּמְזִיק, לְתַרִּי
מִתַּחְתּוֹי וְלֹא מְזִיק. אֲזֵלוּ לְגַבִּיָּה, וַיְנוּקָא הָיָה בְּכִי.

כִּד מָטוּ גְּבִיָּה, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּנֵוֹי דְמֵאֲרֵי עָלְמָא
אֲנִן, דְּהַחֲוָא דְאֶקְרִי שְׁמִיָּה חַד עַל תַּרִּי,
בְּאַתְוֹתָא, תְּלַת רְשִׁימִין, בְּרֹזָא דְאַרְבַּע. גְּלִיפִין עַל
חַד תַּרִּין, וְאַתְקְרִי עַל חִיּוֹתָא קְדִישָׁא. מַאי טַעְמָא,
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָכִי, דְחִיִּישִׁינָן שְׁמָא שֵׁד הוּא, וְאַיְנוּן
מִסְתַּפּוּ מִשְׁמִיָּה דְמֵאֲרֵי עָלְמָא סְגִי.

הַהוּא יְנוּקָא כִּד שָׁמַע מְלָה דָא, אָתִיב וְאָמַר,
יֹדְאֵי אֲנָא, וְכֵר בְּרִיָּה דְרַבִּי חֲזִיא רַבָּה

לשון הקודש

רבון העולם אנהנו, של אותו שנקרא
שמו אחד על שמים, באותיות שלשה
רשומים, בסוד של ארבע. חקוקים על
אחד שנים, ונקראים על חיות הקדש.
מה הטעם? אמר רבי יוסי כן: שחוששים
שמה הוא שד, והם פוחדים משמו של
רבון העולם הרבה.

באשר אותו הילד שמע את הדבר הזה,
השיב ואמר: יהודי אני, ובן בנו של רבי

האיר, אבל לבו היה חשוך על יוצאי
ירכיו שישתעבדו תחת עשו.

בעוד שהיו הולכים, שמעו קול תינוק
בהר שהיה הולך ובוכה. אמר רבי יוסי:
גלף אליו, שהרי איננו מפתחים, שהרי
שנינו, שלא אחד מתחזה ומזיק, לשנים
נראה ולא מזיק. הלכו אליו, והתינוק
היה בוכה.

בשהגיעו אליו, אמר רבי יוסי: בני

אָנָּא, וְהוּא אָבִי מְלִיף לִי פְסוּקֵי דְשִׁיר הַשִּׁירִים,
וּפְרָשְׁתָּא דְבְּרֵאשִׁית. וּמֵת אָבוּהִי, וּנְגַבּוּ לִי גְנָבִי,
וּכְעַן אֲשֶׁתְּזַיְבְּנָא מְנַהוֹן, וְעָרְקְנָא בְּהֵאֵי טוּרָא.

בְּכָה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, וְוִי דְבַר בְּרִיָּה דְרַבִּי תִּיָּא
רַבָּה אָזִיל בְּדִין. נְטָלִיה בִּידוּי וְאָזְלוּ. אָמַר
לִיה רַבִּי יוֹסִי, אִימָא בְּרִי מָה הָוִית לָעִי עִם אָבוּךָ.
אָמַר בְּפִרְשֵׁת יְהִי מְאֵרַת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם הָוִינָא
לָעִי. אָמַר לִיה, מָה הָוִית אָמַר אָבוּךָ בְּפִרְשֵׁתָא דָּא.

פְּתַח הֵהוּא יְנוּקָא פּוּמִיָּה וְאָמַר (במדבר כח יח), בְּאֵר
תְּפְרוּהָ שָׂרִים פְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בְּמַחֲוֹקָק
בְּמַשְׁעֵנְתָם. תָּאנָּא, שָׁלֹשׁ מִתְנֻנֹת טוֹבוֹת נָתַן
הַקָּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה רוּעִים
אֲחִים, מֹשֶׁה, אֶהְרֹן, וּמִרְיָם. בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה, הָיָה הַפֶּן
יֵוֹרֵד לְיִשְׂרָאֵל. בְּזִכּוֹת אֶהְרֹן, הָיוּ עֲנֵנֵי כְבוֹד הַזּוֹלָכִים

לשון הקודש

אָמַר לוֹ: מָה הָיָה אָבִיךָ אוֹמֵר בְּפִרְשָׁה
הַזֹּאת?

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינּוֹק פִּיּוֹ וְאָמַר: (במדבר כא)
בְּאֵר תְּפְרוּהָ שָׂרִים פְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם
בְּמַחֲוֹקָק בְּמַשְׁעֵנְתָם. לְמַדְנֵנוּ, שְׁלֹשׁ מִתְנֻנֹת
טוֹבוֹת נָתַן הַקָּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה רוּעִים אֲחִים – מֹשֶׁה,
אֶהְרֹן וּמִרְיָם. בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה הָיָה הַפֶּן יֵוֹרֵד
לְיִשְׂרָאֵל, בְּזִכּוֹת אֶהְרֹן הָיוּ עֲנֵנֵי כְבוֹד

תִּיָּא הַגְּדוֹל אָנִי, וְאָבִי הָיָה מְלַמֵּד אוֹתִי
פְסוּקֵי שִׁיר הַשִּׁירִים וּפְרָשֵׁת בְּרֵאשִׁית,
וּמֵת אָבִי, וּנְגַבּוּ אוֹתִי הַגְּנָבִים, וּכְעַת
נִצְלַתִי מֵהֵם וּבְרַחֲתִי לְהֵרֵ הַזֶּה.

בְּכָה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר: אוּי שְׁבֵן בְּנֵי שָׁל
רַבִּי תִיָּא הַגְּדוֹל הוֹלֵךְ בְּדָ! לְקַח אוֹתוֹ
בִּידוֹ וְהִלְכּוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: אָמַר בְּנִי,
מָה הָיִיתָ לוֹמֵד עִם אָבִיךָ? אָמַר: בְּפִרְשֵׁת
יְהִי מְאֵרַת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם הָוִינָא לֹמֵד.

עִם יִשְׂרָאֵל. בְּזִכּוֹת מְרִים, הִיְתָה הַבְּאֵר הוֹלֶכֶת
עִמָּהֶם. (ד' יט ע"ב)

מִתָּה מְרִים, פָּסְקָה הַבְּאֵר. מִת אַהֲרֹן, נִיטְלוּ עֲנִי
כְבוֹד. הֲדָא הוּא דְכְתִיב. (שם כ כט) וַיִּרְאוּ כָּל
הָעֵדָה. אֵל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ אֱלֹא וַיִּירְאוּ. מִתָּה מְרִים
פָּסְקָה הַבְּאֵר, מִנָּא לָן. דְכְתִיב (שם כא ב) וַיֵּשֶׁב הָעָם
בְּקִדְשׁ וּתְמַת שָׁם מְרִים. וְכְתִיב בַּתְּרִיה וְלֹא הָיָה
מַיִם לָעֵדָה. וּבְזִכּוֹת מֹשֶׁה חֲזְרוּ שְׁלֹשָׁתָן. וְהָיָה אָמַר
אֲבוּי, תִּלְתִּיהוֹן גְּלִיפִין דִּיּוֹקְנֵהוֹן בְּרִקְיעָא, לְאַנְהָרָא
זְכוּתֵהוֹן עַל יִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, וַיִּתֵּן אֲתָם
אֱלֹהִים בְּרִקְיעַ שְׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וּמִנָּא לָן דְתִלְתִּיהוֹן גְּלִיפִין בְּרִקְיעָא, דְהָא תַּנּוּן,
בְּכִלְהוּ פְתִיב עַל פִּי ה', וּבְמְרִים לָא כְתִיב
עַל פִּי ה', דְלֹא אֹרַח אֲרַעָא. אֱלֹא אָמַר אֲבוּי,

לשון הקודש

ובזכות משה חזרו שלשתם. והיה אבי
אומר, שלשתם חקוקות דמיותיהם
ברקיע, שתאיר זכותם על ישראל. זהו
שכתוב (בראשית א) ויתן אתם אלהים
ברקיע השמים להאיר על הארץ.

ומנין לנו ששלשתם חקוקים ברקיע?
שהרי שנינו, בכלם כתוב על פי ה',
ובמרים לא כתוב על פי ה', שאין כד

הולכים עם ישראל, בזכות מרים היתה
הבאר הולכת עמם.

מתה מרים - פסקה הבאר. מת אהרן -
נטלו עניי כבוד. זהו שכתוב (שם ב) ויראו
כל העדה. אל תקרי ויראו אלא וייראו.
מתה מרים - פסקה הבאר, מנין לנו?
שכתוב (שם) וישב העם בקדש ותמת שם
מרים, וכתוב אחריו ולא היה מים לעדה.

בְּכֹלֵהוּ כְּתִיב שָׁם, (שם) וְתָמַת שָׁם מְרִים. (שם כא כח) וַיָּמָת שָׁם אַחֲרָיו. (דברים לד ה) וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה. כְּתִיב הֲבֵא שָׁם, וְכְתִיב הֲתָם שָׁם. (שמות לד כח) וַיְהִי שָׁם עִם ה', מִה לְחַלֵּן עִם ה', אֵף כָּאֵן עִם ה'.

דְּתַנֵּן, לָמָּה מִת מֹשֶׁה בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, לְהוֹרוֹת, דְּבִזְכוּתִיהָ יִתְקַיְיֵמוּן מִתִּי מִדְּבָר. וְאָמַר אָבוֹי, אָמַר מֹשֶׁה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם אֲפָנִים לְאֶרֶץ לְקַיְיֵמָא פְּקוּדֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כג ו) כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ. (שמות יב כח) וְהָיָה כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ. וְתַמָּן הוּא קַיְיֵמָא דְּפִיקוּדֵיהּ.

אָמַר לִיה מִה דְּאַזְהַרַת שְׁלִים לָךְ וּמַה דְּיַעֲבֹדוּן יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא יְהִי חוֹלְקָךְ עִמָּהוּן. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה נג יב) לָכֵן אֶחְלַק לוֹ בְּרַבִּים, אֵילוֹ זַבְּאִין דְּיִשְׂרָאֵל. וְאֵת עֲצוּמִים יְחַלַּק שְׁלָל, אֵלִין

לשון הקודש

הוא: רבונו של עולם, אֲפָנִים לְאֶרֶץ פְּדִי לְקַיְיֵמָת אֵת מְצוּוֹתֶיהּ, שְׁהַרִי כְּתוּב (ויקרא כג) כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, (שמות יב) וְהָיָה כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ. וְשָׁם הוּא קַיְיֵמָת שֶׁל מְצוּוֹתֶיהּ.

אָמַר לוֹ, מַה שְׁהַזְהַרַת, מְשָׁלִים אוֹתָךְ, וּמַה שְׁנַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְץ הַקְּדוֹשׁ, יְהִי חֲלֻקָךְ עִמָּהֶם. וְהוּא שְׁכְּתוּב (ישעיה נג) לָכֵן

דְּרַךְ אֶרֶץ. אֵלָּא אָמַר אָבִי, בְּכָלֵם כְּתוּב שָׁם, וְתָמַת שָׁם מְרִים, וַיָּמָת שָׁם אַחֲרָיו, וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה. כְּתוּב כָּאֵן שָׁם, וְכְתוּב שָׁם שָׁם, (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה'. מַה לְחַלֵּן עִם ה', אֵף כָּאֵן עִם ה'.

שְׁשִׁנְיָנוּ, לָמָּה מִת מֹשֶׁה בְּחוּצָה לְאֶרֶץ? לְהוֹרוֹת שְׁבִזְכוּתוֹ יִתְקַיְיֵמוּ מִתִּי מִדְּבָר. וְאָמַר אָבִי: אָמַר מֹשֶׁה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

אֲבָהֶתָּא, וְלָמָּה, תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמּוֹת נַפְשׁוֹ.

וְדָאֵמַר רַבִּי חֲזִיָּא סָבָא, לָא אֲשַׁכְּחָנָא רַעֲיָא דְמִסַּר

נַפְשִׁיהָ עַל עֲאֵינִיה, כְּמִשָּׂה, (שמות לב

לב) וְדָאֵמַר וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא תַפְאֲתָם וְאִם אֵין מְחַנֵּי

נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ. מַאי מְחַנֵּי נָא, מִן עֲלָמָא

דִּין וּמִן עֲלָמָא דְאֵתִי. לְקַיָּמָא תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה

לַמּוֹת נַפְשׁוֹ.

וְאֵת פּוֹשְׁעִים נִמְנָה, שְׁנַקְבַּר עִם מִתִּי מִדְּבַר,

דִּהוּוּ חֲזִיבִין קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וְהוּא

חֲטָא רַבִּים נָשָׂא, שְׁלֵא זֶו מִשָּׁם עַד שְׁמַחַל לָהֶם

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלַפּוֹשְׁעִים יִפְגִּיעַ, שְׁהֲרַבָּה

תַּפְלָתוֹ עֲלֵיהֶם.

וְעַל בְּדִין, תִּלְתִּיהוֹן גְּלִיפִין לְעִילָא. אַתָּא ר' יוֹסִי

וּנְשָׁקִיָּה, וְאַרְכְּבִיָּה עַל כְּתִפִּיהַ תִּלְתַּת מִילִין,

לשון הקודש

הָעוֹלָם הַבָּא, לְקַיָּם תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה
לַמּוֹת נַפְשׁוֹ.

וְאֵת פּוֹשְׁעִים נִמְנָה (ישעיה נג) – שְׁנַקְבַּר עִם
מִתִּי מִדְּבַר, שְׁהוּוּ רִשְׁעִים לִפְנֵי הַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא, (שם) וְהוּא חֲטָא רַבִּים נָשָׂא –
שְׁלֵא זֶו מִשָּׁם עַד שְׁמַחַל לָהֶם הַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא, וְלַפּוֹשְׁעִים יִפְגִּיעַ – שְׁהֲרַבָּה
תַּפְלָתוֹ עֲלֵיהֶם.

וְעַל כֵּן שְׁלִשְׁתָּם חֲקוּקִים לְמַעְלָה. בָּא

אֲחַלְקֶנּוּ לוֹ בְּרַבִּים – אֵלוֹ הַצְּדִיקִים שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, וְאֵת עֲצוּמִים יַחְלַק שְׁלָל – אֵלוֹ
הָאֲבוֹת. וְלָמָּה? תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמּוֹת
נַפְשׁוֹ.

שְׁאֵמַר רַבִּי חֲזִיָּא סָבָא, לָא מְצֵאתִי
רוּעָה שְׁמִסַּר נַפְשׁוֹ עַל צֵאֲנוּ כְּמִשָּׂה,

שְׁאֵמַר (שמות לב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא תַפְאֲתָם
וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ.

מַה זֶה מְחַנֵּי נָא? מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן

וּקְרָא עָלֶיהָ (ישעיה נד יג) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה'.

תֵּאֲנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא וּרְאֵה, הַשָּׁמַשׁ לֹא עָשָׂא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא לְשִׁמוּשׁ בְּנֵי אָדָם.
תָּא חַיִּי, בְּתֵלַת מְאָה וְתִשְׁעֵין אַתְרֵי דִישׁוּבָא
דְאַרְעָא, אָזִיל שְׁמַשָּׁא, וְסָלִיק וְנַחִית, וּמְדַרְגּוֹת
וּמַעְלוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ לוֹ. וְהֵינְנִי דְכַתִּיב, (שם לח ח) הֲנִנִּי
מִשִּׁיב אֶת צֶל הַמַּעְלוֹת אֲשֶׁר יֵרְדָה בְּמַעְלוֹת אַחֲזוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הֵיךְ הוּא סָלִיק. אָמַר רַבִּי, כְּבָר
תְּנִינָא מִמְּאָרִיחוֹן דְּמִתִּיבְתָא. דְּעֵלְמָא
סְגֻלָּל הוּא כְּבִדּוֹרָא דָּא. וְכֵד נָפִיק מִמְּזֻרְחָ, אָזִיל
בְּסְגֻלָּלוֹתָא, עַד דְּמָטָא לְתַתָּא, וּכְדִין אַתְּעִבִיד
רַמְשָׁא. וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא אָזִיל וְנַחִית בְּגֻלְגֻלִין
דְּמְדַרְיִגִין יְדִיעֵן, וְנַחִית וְסַבֵּב כָּל אַרְעָא וַיִּשׁוּבָא.

לשון הקודש

יְרַדָה בְּמַעְלוֹת אַחֲזוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֵיךְ הִיא עוֹלָה? אָמַר
רַבִּי, כְּבָר לְמַדְנֵנוּ בְּמִשְׁנֵה מַבְעֵלִי
הַיְשִׁיבָה, שְׁהַעוֹלָם הוּא עֵגֶל כְּבִדּוֹר הַזֶּה,
וּכְשִׁיּוּצָא מִהַמְּזֻרְחָ, הוֹלֵךְ בְּעֵגוֹל, עַד
שְׁמַנִּיעַ לְמַטָּה, וְאֵז נַעֲשֶׂה הָעֶרֶב, וּבְאוֹתָהּ
שַׁעַת הוֹלֵךְ וַיִּרְדַּ בְּגֻלְגֻלִים שֶׁל מְדַרְגּוֹת
יְדוּעוֹת, וַיִּרְדַּ וְסַבֵּב אֶת כָּל הָאָרֶץ
וַהֲיִשׁוּב.

רַבִּי יוֹסֵי וַנִּשְׁקוּ וְהִרְבִּיבוּ עַל כְּתוּב
שְׁלֹשָׁה מִלִּין, וְקָרָא עָלָיו (שם נד יג) וְכָל
בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה'.

שְׁנֵה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא וּרְאֵה, הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לֹא עָשָׂה אֶת הַשָּׁמַשׁ אֱלֹא
לְשִׁמוּשׁ בְּנֵי אָדָם. בֵּא וּרְאֵה, בְּשִׁלְשׁ
מֵאוֹת וְתִשְׁעִים מְקוֹמוֹת שֶׁל יֵשׁוּב הָאָרֶץ
הוֹלֵךְ הַשָּׁמַשׁ וְעוֹלָה וַיִּרְדַּ, וּמְדַרְגּוֹת
וּמַעְלוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ לוֹ, וְהֵנְנוּ שֹׁכְתוּב (שם
לח) הֲנִנִּי מִשִּׁיב אֶת צֶל הַמַּעְלוֹת אֲשֶׁר

וְכַד נָחִית וּמִתְכַּסֶּיָּא מִיָּנָן, רַמֵּשׁ לָן, וְנִהִיר לְאִינוּן
 דְּדִירִין תַּחֲזֹת מִיָּנָן. לְפֻּם יִישׁוּבָא
 וּסְגֻלָּתָא דְאַרְעָא.

וּבְרִין אָזִיל וְנָחִית, וּמְפָרִישׁ בֵּין מִיָּא דְתַחֲזֹתוּהִי
 דְּמִיָּא דְאֻקְיָנוּם, וּבֵין מִיָּא דְאָזְלִין לְעִילָא,
 וּמְפָרִישׁ בְּמַצִּיעָתָא דְמִיָּא, לְעַכְבָּא סִילוּנָא דְמִיָּא
 דְנָפִיק מִגִּיהֶנּוּם, דְלֹא יַעֲבֹר לְנוֹקָא בְּנֵי נָשָׂא. וְעַל
 דָּא לָא אֶתְקַרֵי שְׂמֵשָׂא, אֶלָּא לְשִׁמְשָׂא לְבְנֵי נָשָׂא.
 דְעַל כֵּן אֶתְקַרֵי שְׂמֵשָׂא, שְׂמֵשָׂא דְמִשְׁמֵשׁ לְכוּלָּא.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלְמָלֵא דְסַחֵי שְׂמֵשָׂא בְּיָמָא
 דְאֻקְיָנוּם, הָיָה שָׂרִיף וְאֻקִּיד לְכוּלֵי עֲלָמָא.

סְלִיק מִתַּחֲזֹת אַרְעָא דִּישׁוּבָא. וּמַגִּיעַ לְתַהוּא
 דְרַגָּא דְאֶתְקַרֵי קַרְבוּסָא, בְּלִשׁוֹן יוֹן.
 וּמִתַּהוּא דְרַגָּא שָׂרִי לְמִיּוֹסָא לְעִילָא, וְקַל גְּלַגְלוּתָא

לשון הקודש

אָדָם, וְעַל כֵּן לֹא נִקְרָא הַשֵּׁמֶשׁ אֵלָּא
 לְשִׁמְשׁ אֶת בְּנֵי הָאָדָם, שְׁעַל כֵּן נִקְרָא
 הַשֵּׁמֶשׁ - שְׂמֵשׁ, שְׂמִשְׁמִשׁ אֶת הַכֹּל.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלְמָלֵא שְׁהַשֵּׁמֶשׁ
 שְׁשׁוּחָה בְּיָם הָאֻקְיָנוּם, הָיָה שׂוֹרֵף
 וּמַבְעִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם.
 יוֹרֵד לְמַתַּחַת לְאַרְצָא שֶׁל הַיְּשׁוּבָא, וּמַגִּיעַ
 לְאוֹתָהּ דְרַגָּא שְׁנִקְרָאת קַרְבוּסָא בְּלִשׁוֹן

וּבְשִׁינְרֵד וּמִתְכַּסֶּה מֵאֲתָנוּ, מַעְרִיב לְנוּ,
 וּמֵאִיר לְאוֹתָם הַדְרִים תַּחֲתֵינוּ, לְפִי
 הַיְשׁוּבָא וְעַנְגְלֹת הָאָרֶץ.

וְאִז הוֹלֵךְ וַיּוֹרֵד, וּמְפָרִיד בֵּין הַמַּיִם
 שְׁתַּחַת הַמַּיִם שֶׁל הָאֻקְיָנוּם וּבֵין הַמַּיִם
 שְׁהוֹלְכִים לְמַעְלָה, וּמְפָרִיד בְּאֲמַצַּע
 הַמַּיִם, לְעַכְבַּ אֶת הַסִּילוּן שֶׁל הַמַּיִם
 שְׁיֹצֵא מִגִּיהֶנּוּם שְׁלֹא יַעֲבֹר לְהַזִּיק לְבְנֵי

אֶשְׁתַּמַּע לְכוֹלְהוּ רְקִיעָיָא בְּמִטְלָנוּהִי, לְמִיזַל עִם
שִׁירְתִּיהָ דְהוּא אָמַר. וְלֹא תָוּה בַר נָשׁ דְּשָׁמַע
לִיהָ, בַר מְמֹשָׁה, דְּתָוָה מְהִימָן מִלְבָּא, וִיהוּשָׁע
דְּמִשְׁמֵשׁ לִיהָ.

וְכַד אִיצְטְרִיךְ לִיהָ יְהוּשָׁע, לְאַנְחָא קְרָבָא, וְתָוָה
שָׁמַע קַל נְעִימוּתָא, וְנִהְיִמוּתָא דְשִׁמְשָׁא, לֹא
יְכִיל לִיהָ לְמִיסְבַּל. מַה כְּתִיב. (יהושע י יב) וַיֹּאמֶר לְעֵינַי
יִשְׂרָאֵל שָׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן דָּוָם. מֵאֵי דָוָם. דָּוָם, מְלוֹמֵר
שִׁירָה. דָּוָם, מְקַל נְעִימוּתָא וְנִהְיִמוּתָא דִּילָךְ, דְּהָא
תָּוָה שָׁמַע קוֹל מִטְלָנוּהִי בְּמִטְלָנוּתִיהָ.

אָמַר רַבִּי בָּא, שִׁית מְאָה וְאַרְבַּעִין מִטְלָנִין עֲבִיד
שִׁמְשָׁא. כְּחֹשְׁבֵן שְׁמֵשׁ. בֵּין יְמָמָא וְלֵילִיא.
וְאַסְתַּר לְכוֹלָא עֲלָמָא בְּסַתְרָנוּתָא. וְלִמְאֵי אִצְטְרִיךְ.
לְרַבָּא וְלַחֲמָמָא אֲרַעָא, וְלְדִשְׁנָא עֲשָׁבִין וַיְבוּלִין,
וְלֹאֲצַמְחָא פִּירִין וְאֵילָנִין.

לשון הקודש

לא יכל לסבל אותו, מה כתוב? (יהושע י)
ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום.
מה זה דום? דום מלומר שירה. דום מקול
הנעימה והנהימה שלך, שהרי הנה שומע
את קול מסעותיו במסעו.

אמר רבי בא, שש מאות וארבעים
מסעות עשה השמש, כחשבון שמש, בין
יום ולילה, וסובב את כל העולם

יון, ומאותה הדרגה מתחיל לעלות
למעלה, וקול גלגליו נשמע לכל
הרקיעים במסעותיו ללכת עם שירתו
שהוא אומר, ולא הנה אדם ששומע
אותו פרט למשה, שהיה הנאמן של
המלך, ויהושע שמשמש אותו.

וכשהצטרף אותו יהושע לערוך קרב,
הנה שומע קול נעימת ונהימת השמש,

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חַוִּי, כְּהֵהוּא גִזְוּנָא דְלַעִילָא,
עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא. מַה לְעִילָא
הוּוּ שְׁמַיָא, אוּף לְתַתָּא הוּוּ שְׁמַיָא. וְלָמָּה אֶתְקְרוּ
שְׁמַיִם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. אֵשׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִהֲבָא, (איוב כה כב) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמְרוֹמָיו. בְּמִלְאָכֵיו לֹא כְּתִיב, אֱלֹא
בְּמְרוֹמָיו. עַל דְּאֵינוֹן אֵשׁ וּמַיִם, וְעוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בִּינֵיהֶם. כְּהֵאִי גִזְוּנָא לְתַתָּא, אֵשׁ וּמַיִם.

וְחִזְזַר הֲרָקִיעַ מִתַּחַת, וּמִחַסְמֵי הָאָדָמָה מִחֲמִימוֹת
הָאֵשׁ, וְהַשֶּׁמֶשׁ, וּמוֹרִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַסּוּם עַל הָאָרֶץ וּמְקַרְר הָאָדָמָה, וְסִיֵּעַ
לְחַמִּימוֹתָא דְּמִתַּתָּא. וְהֵאִי וְהֵאִי, מוֹלִידִין
וּמַצְמִיחִין לְאַרְעָא. וְכִלְהוּ בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְתוֹעֵלְתָא דְּבְנֵי נֶשְׂאָא.

לשון הקודש

אֱלֹא בְּמְרוֹמָיו, עַל אוֹתָם הָאֵשׁ וְהַמַּיִם,
וְעוֹשֶׂה שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם. כְּמוֹ הַגִּנּוּן הַזֶּה
לְמַטָּה, אֵשׁ וּמַיִם.

וְחִזְזַר הֲרָקִיעַ מִתַּחַת, וּמִחַסְמֵי הָאָדָמָה
מִחֲמִימוֹת הָאֵשׁ וְהַשֶּׁמֶשׁ, וּמוֹרִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַסּוּם עַל הָאָרֶץ וּמְקַרְר
הָאָדָמָה, וְסִיֵּעַ אֶת הַחֲמִימוֹת שְׁמֵלְמַטָּה,
וְהֵאִי וְהֵאִי מוֹלִידִים וּמַצְמִיחִים אֶת הָאָרֶץ.
וְאֵת כָּלֵם בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְתוֹעֵלְתַת בְּנֵי הָאָדָם.

בְּהַקְפָּה, וְלִשְׁם מַה צְרִיךְ? לְרַבְּךָ וּלְחַסְמֵי
אֶת הָאָרֶץ, וּלְרִשְׁוֹן עֲשָׂבִים וַיְבוּלִים,
וְלְהַצְמִיחַ פְּרוֹת וְאֵילָנוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא וּרְאֵה, כְּאוֹתוֹ הַגִּנּוּן
שְׁלֹמְעֵלָה עֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה.
מַה לְמַעֲלָה יֵשׁ שְׁמַיִם, אִף לְמַטָּה יֵשׁ
שְׁמַיִם. וְלָמָּה נִקְרְאוּ שְׁמַיִם? אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, אֵשׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאֵן (איוב כה) עֲשֶׂה
שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. לֹא כְּתוּב בְּמִלְאָכֵיו,